

LO CAMP DE TARRAGONA

PERIÒDICH CATALANISTA



Any 4.— Núm. 169.—Diumenge 1.^{er} de Novembre de 1903.

LO QUE VOLÈM

«Volèm la llengua catalana ab caràcter oficial y que sian catalans tots los que desempenyin càrrechs públics: volèm Corts catalanas, no sols per estatuir nostre dret y lleys civils sino tot quant se refereixi a la organissació interior de nostra terra: volèm que catalans sian los jutges y magistrats y que dintre de Catalunya's fallin en última instancia ls plets y causas: volèm ser arbitres de nostra administració, fixant ab entera llibertat las contribucions y impostos, y volèm, en fi, la facultat de poder contribuir a la formació del exercit espa-nyol per medi de voluntaris ó diners, suprimint en absolut las quintas y llevas en massa y establint que la reserva regional forosa presti servey tan sols dintre Catalunya.» (Del manifest de la Unió Catalanista de 16 de Mars de 1897).

Perquè no anèm a las eleccions

No és un secret pera ningú, malgrat l'haverse prè l'acort ab tota reserva, que s'ha desistit de presentar candidatura administrativa en las properas eleccions municipals. Per si algú'n dubtes encara, per si'ls incrèduls ó maliciosos que tant abundan, no fessin cabal de las noves que aquestes días s'han escampat, atri-butinos amagadas intencions ó plans maquiavèlics, nosaltres venim a proclamarho ben alt y ben clar: no anèm a las eleccions.

Preparats estavim pera la lluita, decidits a acceptarla noblement en lo terror de la dignitat y de la decencia ab tots y cada un dels partits que's disputan lo monopoli de l'administració comunal; teniam assegurats y regonegut pels nostres contraris l'èxit en alguns districtes; no'ns faltavan homes disposats al sacrifici que l'investidura de regidor representa en los moments actuals, ni anavam tan mancats d'elements prestigiosos que hauriam treballat ab fe y entusiasme. Per què, donchs, nos quedem a casa, mirant impossibles com lluitant y's destrossan las duas tiranias, la dels que manan y la dels que pretenen manar?

Senzillament: per dignitat, per decencia, per decoro, per l'legitim orgull que l'honoradesa del nostre pensar y dels procediments per nosaltres posats en practica justifica, perquè ni ara ni may se'ns pugui tirar en cara que'l Catalanisme tarragoni hagi procedit com un de tants partits poliitichs que explotan la miseria o l'inconsciencia del poble.

S'l Catalanisme tarragoni ha intervingut en la cosa pública, si ha realitat campanyas, si ha prè part en eleccions, sa finalitat única ha sigut l'educació d'aquest mateix poble, preparantlo pera l'assoliment d'ideals redemptors, incompatibles ab l'actual règim, ab los vicis historichs que patim y ab la completa desmoralissació de la consciencia individual y colectiva. En semblant tasca compromesa y difícil, hi hem posat tota l'ànima, tot l'entusiasme de veritables patriotes, y no'ns ha fet por en més d'una ocasió, perdre amistats que de res se'veixen quan no són sinceras.

Seguint la nostra ruta, quan s'ha tractat dels interessos de Tarragona, de lo que després de la familia és lo que més deuen estimar los ciutadans honrats, hem procurat anular la nostra personalitat pera que ocupessin lo lloch que de dret los hi pertoca'ls organismes y foras socials que, per lo mateix que constitueixen lo poble, tenen lo dever, la missió sagrada de governarlo. Parlin per nosaltres las eleccions de la dos anys, aquella canulara administrativa en que no hi figurava un sol catalanista y ahont estavan digna y honrosament representats los distints estaments de la societat tarragonina que sentiren veritables ansias de redempció.

Donchs, avuy com ahir, hem intentat despertar al poble, ferli veure que'l retorn a antigas y desacreditadas lluitas de partit y banderilla lo conduiran a son total enrutament, que'l retorn a la defensa del seu patrimoni no deu confiarla als més pobres, als més rojos ó als més negres, als més honrats, als més dignes, als més aptes... y'l poble no ha respost: dorm ben tranquil a copia de son ybrat en ell com la morfina. No se'ns espantèu si'l sentiu cridar: és que'l poble, somnia encara guerras fratricides, revolucions sagnantas, esbolicaments fatals coberts ab falsos estaments de repúblicas bullangeras y democracias impossibles.

Com ha de despertar lo poble si las classes directoras, los encarregats

de dirigirlo, los qui haurian d'esser exemple d'independencia y de civisme, dormen com èll, o s'acobardeixen devant dels gestos exagerats y de las exclamacions fingidas dels vividors poliitichs? Com han de seguir los humils los camins de l'ideal, de l'enlairament, de la perfecció, si veuen als de dalt esmaperduts, degenerats, aprofitant las desferras d'un règim que se'n vá a la posta?

Nosaltres hem pogut palparho en aquests días de descoratjament y de ensenyansa alhora. Y las hem vistas a n'aquestas classes directoras atentas sols als séu benestar, sucumbir a la presió d'un caciquet miserable, obeir cegament a l'amenassa d'un mal relatiu, perduda tota noció d'independencia, sense alè ni foras pera afrontar lo perill! esporuguidas devant de l'anunci d'una revolució teatral que passarà, si passa, com gotellada d'istiu, y orfes de remordiment en cambi per l'ajuda que prestan a aquesta altra revolució mansa del caciquisme, que corromp los organismes y las consciencias, solzament perquè una autoritat esdevinguda ha volgut ampararla ab lo nom d'uns poders que trontollan....

Apartèmsem com dels apestats de aquest espectacle de miserias... Y encara, per més befa, s'ha pretengut barrejàrnoshi, fer de nosaltres uns altres comparsas d'aquesta comedia indigna que's representa en nom de l'ordre, de la moralitat y d'altras cosas que en la seva boca'ns fan l'efecte de l'Arca santa en mans dels filisteus?... Ni ara ni may. Podrèm quedar sols, ser objecte d'atachs apassionats y injustos; però al poble li dirèm sempre la veritat, pesi a qui pesi y costi lo que costi.

No anèm a las eleccions, però tampoch apoyarem ni ab los nostres actes ni ab nostra benevolensa sinistra, aquest teixit de mentidas, de egoismes, de passions rastreras que ab lo pretext de l'ordre y de la conservació social vol amagar l'asquerós drach del caciquisme local. Ell, aquest caciquisme, és lo causant de la desgracia del poble, de l'immoralitat que arreu impera, de la pobresa de la ciutat. Qui no tingui vergonya que l'ampari.

MEREIXEN ATENCIÓ

Tots los partits que lluitan avuy dia dintre l'Estat espanyol, tots tenen un gran pot de mel pera untar de tant en tant al poble. Tots són amichs del treballador manual, tots fan més o menys comedia, però és innegable que del cervell d'aquest poble no se'n cuidan. Ells sabrán si aquest camí los pot portar a lloch sério, y'ls que d'ells se diuen progressius veurán si això té res d'avens. Aquesta insistencia, aquesta ceguera d'enllepolir al poble, nos fa pensar que hem arribat al cas de que l'esser treballador manual és una cosa que assegura o anticipa'l benestar.

D'una altra massa, d'una honrada, ilustrada y miserosa massa, ningú se'n cuida en sério; dels intellectuals, *de's pobres de levita no se'n ocupan...* Y aquesta és la que sosté nacions, conquista adelantos, descobreix fonts de riquesa, inventa màquinas, facilita comunicacions; la forman bons ciutadans, conscients, honrats, treballadors, altruistas, casi en totalitat avensats; verdaderas victimas dels de baix y dels de dalt, que no protestan per ara y que tenen un present y un pervindre econòmic tristíssim, tant com a tota llum immerescut. No hi haurá un partit a l'Estat espanyol que sápigat aprofitar tan gran forsa?

Lo qui està en més condicions per apoderarsen, o mellor dit, lo qui ja la té però ha de mirar de conservar-la, és lo moviment regionalista y sobretot lo de Catalunya, perquè, no hi ha dubte, aquesta massa ha d'esser enemiga del centralisme que la crea y l'abandona després, encara que

moltes vegadas li posa entrebanchs perquè's mori quan neix; ha d'esser forzosament enemiga del centralisme que li crea dificultats al formar-se, que li exigeix sacrificis extraordinaris en sa gestació y que després los hi recompensa, no donantli una sola de las culleradas de mel que prodiga als de dalt y als de baix ab moltíssims menys mereixements.

De la bona fe d'aquesta massa no'n dupta ningú, però sembla que sas ideas, sempre que no tinguin una immediata traducció en diner, són ridiculissables.

¡Societats catalanistas, tingueu compte! Estèu perdent miserablement una forsa superior a totas, molt més important que la tant cacarejada *massa obrera*. Lo primer que teniu que fer és no obligar als homes de carrera a que's concretin únicament a fer riquesa material. Son espartanisme no'l trobareu enlloch.

¡Intellectuals de tot arreu! Sembla que ja ha arribat l'hora de defensarse y exigir.

W.

COSAS DE CASA

Ara sí que feremèrm los gossos ab llonganissas! Prompte, molt prompte deixarà d'emigrar la gent cap a otras poblacions per no trobar aquí feyna; al contrari, la gent de fóra, afalagada per lo molt de treball y benestar que aquí hi haurá, no deixarà passar la oportunitat y tothom voldrà venir a ésser vehí de Tarragona.

Será tan radical lo cambi de nostra ciutat, que sembla hi ha ja qui's preocupa del problema de poguer enquirir tanta gent, y fins tenim entès que'ls pobres municipals tornarán a fer lo ridícul anant prenent nota dels pisos que hi haurá per llogar; y de segur que també's tantejará als propietaris de casas y se'ls hi pregará que tingan consciencia y que no s'aprofitin de l'ocasió, donchs no convé esferir a la gent ab l'augment de lloguers.

Tal volta algú que llegirá això dirá qu'hem perdut lo seny. Donchs no, y perquè ho creguin los hi dirèm a cau d'orella que'l miracle's fará degut al desconeixement de nocions de física que certs senyors d'aquí sembla tenen, y això que entre ells n'hi há que tenen l'obligació d'estarne forts en física y química y fins algún ha donat probas de que'l seu fort és la prestidigitació, o'ls jochs de mans que'n diem aquí. Dièmo d'una vegada, lo miracle consisteix en que hi ha qui's creu haver resolt lo pograrse barrejar l'oli ab lo vinagre: allò que fins las donas saben per experiencia que no és possible, diuen que ells ho han conseguit després d'estudiar molt y trencarse'l cap fent experiments.

L'esmentat miracle és lo pacte o unió que han fet las fraccions dels partits turnants, d'aquí, ab lo fe, segons diuen, de contrarestar las foras republicanas y guanyar las eleccions municipals.

Però és que l'han feta de bona fi y creuen sincerament que pot ésser perdurable aquella unió? Nosaltres, y ab nosaltres tota persona que'estiga no més que un xich enterada de com s'ha fet aquí la política y de las barallas de carreró qu'entre aquellas fraccions sempre hi hagut, creyèm que un cop fetas las eleccions *volvèran las oscuras golondrinas*, y tornarem a veurem com la gent d'un diari treurá'ls drapets a la gent de l'altre; y encare més, quan arribi l'hora d'amanir l'ensiam, o sia al ferse la constitució del nou Ajuntament, de segur que l'oli y'l vinagre's barallaran disputante a qui li toca sortir primer de l'ampolla.

Es indubtable que alashoras cada fracció comptará'ls vots de que disposa y voldrá que aquests pesin en balansa pera obtindre més o menys puestos dintre las comissions. Y no parlèm de la que s'armará al tractar

de las comissions *predilectas*, o sian las de l'Hospital y Obras del Port, que tants treballs donan sempre pera confeccionarlas, ja que no's troba may qui vulga serne pels *disgustos* que reportan als qui'n forman part.

Ademés, creyèm que'l plasso que fixem pera que l'aital unió's desfassi, és encara massa llarch: tal volta avans d'arribar a la constitució del nou Ajuntament se tinga que fer lo nomenament d'algún empleat y allavoras Deu nos ajudi a veurem lo que passarà.

Vaja, tantseval que l'unio vingui imposada desde dalt com desde baix; hi ha elements entre ella que de cap de las maneras poden sumarse, y sino.... al temps.

A la classe obrera

Discurs llegit per son autor lo Dr. En Geroni Estrany, en la sessió inaugural del Centre Catalanista republicà «Nova Cathalomia».

(CONTINUACIÓ)

Però, ja coneix y tots coneixeu baix quin feble argument s'aixoplegan los renegadors de sa patria. Diuen que, mentres hi hagin patrias, hi haurán odis; que'l manteniment d'aital concepte és lo manteniment de l'eterna rancunia entre'ls pobles.

¡Quánta pobresa d'argumentació! ¡Quina fosquetat de pensament!

Mentres hi hagi germans, serán posibles las rancunias entre germans; mentres neixin fills hi haurá a voltas desarmónia entre fills y pares; mentres hi hagin amichs, lo desenfrè de las pasions podrà encendre entre ells fogueradas d'odi; donchs reneguèm de tot amor de germanor, de paternitat y d'amistat, ja que són posibles las aberracions de l'amor. Que sigui l'Humanitat un conjunt d'ànimas solitarias y insensibles, una tomba inmensa de cors morts. ¡Com s'os ha enganyat, gent senzilla que aquestas cosas creyèu! L'amor de patria existeix en tot ser humà conjuntament ab altres ordres de sentiments y sense esclouren cap. Los odis y rivalitats entre pobles y entre rasses, com entre individus d'una mateixa familia o de familias diferentas són fets aberrants y monstruosos que nosaltres com vosaltres mateixos condemnem ab totas las nostras foras.

No la proclamem la rancunia entre uns pobles y altres, pel fet d'afirmar la certesa de sa diversificació ètnica y social, o sigui perquè entre ells existeixin fitas de sentiment patri. Ben lluny d'això, esbrinem las causas d'aquestos odis y proclamem ben alt, fins a despit de la vostra inconsciencia, la necessitat de modificar fermament aquestas causas a fi de portar a l'Humanitat per un camí hermosíssim de pau y de justicia.

Aixequèu ab vosaltres la vostra pensa per aquestas serenas regions y trobareu la veritat allí hont solzament se troba: en los mateixos fets de la vida humana.

L'odi, sempre y en totas sas formas y manifestacions, és fatalíssima conseqüencia d'una mateixa causa: l'odi és fill de l'opressió. Allí hont veyèu que s'hi aixequi una injusticia, podèu assegurar que s'hi respira una atmosfera empestada de rancunias.

Es la reacció natural d'una existencia ofegada en son desenrotllo, d'una vida humana que's mustiga y cerca arreu los medis morals y materials que sa organissació li exigeix.

Los furors implacables entre'ls sers nascuts d'una mateixa sanch, lluitas crudels y sagnantas entre pobles, odis seculars entre rasses, explosions de venjansa y clams de justicia llenzats en mitj dels estaments socials, tots tenen per fonament una acció tirànica, absorbent, anorreadora d'un ser o núcleo humà contra un altre ser o contra un altre núcleo. Semprèls crits de revolta han sigut covats en lo cor de l'home, al caliu de

la consciencia d'un furt, sofert en algú'n dret que és condició precisa de vida.

Tant l'individu com las colectivitats tenen en sa propia naturalesa aquestas condicions de vida, tant fonament sagelladas, que son manquement o rebaixament tendeixen, segóns lley fatalíssima, a un complet y definitiu anorreament del ser. Aquest no pot conformarse a morir, sense protesta, ni sense esmersar en actes de revolta las energias que li restan. La vida aspira a eternisarse en la vida.

Donchs l'autonomia, o sigui *la major suma y la major perfecció de l'existencia d'un ser humà*, individual o colectiu, d'un home, d'un poble, d'una rassa, de tota l'Humanitat és y ha d'esser, per naturalesa, l'aspiració suprema de tots los esperits assedegats de justicia, de quants desitjan lo goig llunyà d'una universal armonia.

S'han errat llástimosament y os enganyan a vosaltres, obrers catalans, los que han vingut ab doctrinas negativas, rebutjant los distints ordres de vincles naturals, correlatius ab distints ordres d'existencia humana; subjectèmnos a l'evidencia ab que aquestos vincles se'ns manifestan dintre'l nostre fur intern, guardant tot l'aborriment del nostre cor pera la causa que porta la perturbació y la lluita en las entranyas de l'Humanitat.

Proclamem ben alt lo principi dignificador de l'autonomia en tots los ordres de la vida; fem que'ls febles y'ls opresos se trobin forts ab la consciencia del séu propi dret y estampem en las costums y en las lleys de totas las societats, lo menyspreu y l'execració pera moltes cosas subsistents y acceptadas sense previa revisió, dintre de l'actual organissació social, y que són engendradoras de totas las calamitats que han amarat la terra de llágrimas y de sanch.

Que siguin marcats ab un sagell negre, que s'aixequi en lo cor de las societats una potentia repulsió pera tants y tants mots y frases d'us corrent que haurian d'escriuixirnos y a ningú escriuixen a pesar d'esser expressions cruas y abominables de variadas formas d'injusticia; declarèm fóra de la lley y perseguim sens descans tot quant sigui *privilegi, dominació, expoliació, imperialisme, dret de conquista, predominio de rassa, competencia comercial, agiotaje, monopolis, trustos, lluita pera l'existencia, esclavatge de l'home y explotació de l'home*, sobre las quals descansan los actuals fonaments de las falsas ciencias política y econòmica que dolorosamente imperan demunt de aquesta terra miserable.

Las lleys físicas que regulan l'organissació del còs humà nos obligan a arrebar, a voltas violentment y sempre ab l'empleu del nostre esforç, las substancias o materials aptes pera transformarse y convertirse en substancia del nostre propi ser; hem d'actuar sobre'l món que'ns volta y ferlo apte pera'l nostre benestar, embelir-lo pera nostra perfecció, dignificarlo y vivificarlo ab l'alè fecond de nostra propia vitalitat. Y aquesta és la lluita noble, la lluita verament humana, de ser sensible, de ser conscient, de ser progressiu.

Més, la lluita de l'home contra l'home, la que deixa una estesa de morts en lo camp de batalla pera reffermar l'omnipotencia d'un poble ab los tristos grillons d'un altre poble esclavitzat; la que porta trontollaments y sacsejadas mercantils pera pastar ab lo plor de cent familias la fortuna d'una o de pocas familias, riquesas, que de l'immoralitat nascudas, en l'immoralitat s'esmersan y en l'immoralitat se consuman; aquesta altre lluita despietada y violentíssima entre'ls moderns senyors feudals de l'industria, que ompla'ls hospitals de còssos gastats abans d'hora y dona a las generacions d'obrers una herencia espantosa de miseria física y moral,

ORFEBRERÍA RELIGIOSA



DE LA
ANTIGA FÀBRICA
de SEDERIAS Y TALLER
de BRODATS
DE
Fills de Miquel Gusi
BARCELONA

Artística pera Salóns
en Bronzo
Bronzo-Or
Plata Santamaría
de la casa
A. y A. Santamaría
BARCELONA

Teléfono, 42

Teléfono, 42

Plata Santamaría

ORNAMENTOS D'IGLESIA

totas aquestas lluitas són innobles, són un retorn a la bestialitat, són un afront que volca per terra los més purs sentiments de l'home.

Las societats futures no'l podrán acceptar, sense fonda y molt sèria revisió, aquest llegat tradicional de convencionalismes, de pràcticas destructoras, de falsos principis socials y polítichs; l'Humanitat, pera fer dignament la seva via pel llarch camí dels segles, haurá de llensar de sas espallias aquest mantell plè de podridura y d'iniquitat, ab lo qual s'encobreixen totas las injusticias, engendradoras de rancúnias implacables y de dolors espantosos.

La fórmula nova que l'Humanitat haurá d'acceptar forzosament és l'autonomia.

Y com podrán coexistir y armonisarse l'autonomia individual ab l'autonomia de las colectivitats y aquestas, ellas ab ellas, dintre d'un poble, y las dels distints poblés, fins a extendres per tota l'ampla cara de la terra? Quina pot ésser la forma orgánica d'aquest gran sistema armònic, com no sigui la federació?

Autonomia y federació se suposan mutuament; pera passar de l'unitat al nombre, tractant de sers intel·ligents y lliures, lo nexde de la federació és absolutament necessari.

(Seguirá)

L'obra del Diccioniari Catalá

Després que en lo Capítol II de aquest *Estudi*, se proba que l'imposició del castellá com a LLENGUA OFICIAL és una injusticia per que'l dret que tenim com los castellans a la llengua propia, no l'hem renunciada, ni hi ha cap bé major que'ns hi obligui, diu Mossèn Alcover que lo castellá no és la LLENGUA NACIONAL; lo catalá és tan nacional com lo castellá. Y que'n dirèm d'allò de dirli la llengua, el idioma nacional, com si'l catalá, y'l vasch y'l galaich fossin estrangers? Que'l castellá és la llengua nacional! Ja está clar que ho és desde Cádiz a Santander, desde Murcia, la Mancha y Aragó fins a la frontera de Portugal y de Galicia y las montanyas de Lleó y Asturias que parlan *bable!* Com lo galaich és la llengua nacional de Galicia, y'l vasch ho és de las vascongadas! Com és lo catalá la llengua nacional dels catalans d'Espanya y de la Fransa, dels valencians, balears y algueresos de Sardenya! De manera que están a tants a tants lo castellá y'l catalá! Si'l castellá és la llengua nacional pels castellans, també'l catalá ho és pels pobles de la rassa catalana, que comptan una població d'uns quatre milions, un vint per cent de la població de tota Espanya. Que no'ls hi cau bé a certs castellans això, y volen a tota ultransa que la seva llengua siga la llengua nacional? Donchs mentres no treguin d'Espanya Galicia, las Vascongadas, Catalunya y'l regne de Valencia y las Balears, —la Nació, l'Espanya, serà qualque cosa més que las Castellas, Lleó, Aragó, Estremadura y las Andalucias, a pesar de tota l'infladura, toixerudesa, prospopeya y antonomasia de certs castellans. Per bé que fassin y desfassin y per greu que'ls

sápiga, y per decrets y lleys que promulguin a Madrid imposant lo castellá fins y tot a las ratas y gatolins, la llengua de Galicia, las Vascongadas, Catalunya, regne de Valencia y Balears no será la castellana: será allà enfóra'l galaich y'l vasch y aquí'l catalá.

Per consegüent, no pot l'Estat tampoch aduir com a motiu, per imposarnos lo castellá, lo fet de que siga la llengua nacional, senzillament per que no més ho és d'una part y no de tota la Nació, entesa aquesta així com l'entenen ara.

Lo capítol V sobre «La llengua catalana és efectivament filla de la llatina» lo copièm tot enter y verdaer, y diu aixís:

«Tal pregunta després de lo que hem dit, seria ben escusadora si no fós que n'hi ha que negan tal filiació y que pretenen que'l catalá és més antic que'l llatí; y solament admetten que, com vingueren los romans y després de segles de dominació romana, lo catalá's ressentí qualque poch de l'influencia llatina. Sostenir tot això ho considerem una aberració de lo que ensenya l'història y patetisa la mateixa estructura y constitució íntima del catalá. Ahont se fundan los qui sostenen tals afirmacions? Presentan monuments coetanis o autoritats d'historiadors y escriptors antics o de qualque notabilitat de la filologia moderna? Fins avuy no hem vist que fessin res de això: afirman gratuïtament, fan suposicions arbitrarias, citan qualque autor antic, però no'ls passatges o paraulas ahont aquest diga lo que li atribueixen, y passanavint, deduint aquelles conclusions absurdes y en cap manera admisibles. Ara no és hora ni lloch de refutar fonamentalment tals afirmacions, però qualque cosa n'hauríem de dir, ja que contradueixen diametralment la nostra tèsis.

Bruce-Whyte, T. I., c. VI, XI y XII, sosté que'ls pobles d'Italia, Espanya y las Galias, baix la dominació romana, seguiren parlant llurs respectius idiomas, que'l llatí no pogué arrearconar, sino que ell se vá anar corrompent, fins que aquells idiomas l'invadiren de cap a cap, y a ne'ls segles VII y VIII ja no tenia vida propia, acabant per no res. De las probas que presenta y de las rahons que alega, no's dedueix, ni de bon tros, que'l llatí no arribés a apoderarse d'aquelles regions. Lo que's dedueix, y és lo que ensenya l'història y lo natural que succeix, que aquells idiomas no's moriren ni desaparegueren cop en sech, sino que resistiren molt de temps, y que sempre'ls quedaren enfonsats de montanyas y paratges esquerrans y malambrosos, ahont s'arreconaren de l'influencia llatina, que s'anava ensenyorint dels grans centres de població y dels territoris més avinents, y desde allà s'estenia a tots los vents, fins que, salvas algunas excepcions, com la Vasconia y la Bretanya, tot l'occident se romanisá y's llatinisá; y fonch aquest un fet de tanta trascendencia, que la catástrofe colossal de la disolució de l'Imperi Romá y l'invasió dels pobles del Nort, desde'l segle V fins a ne'l X, no'l pogueren destruir, y subsistí encara y subsistirà sempre, essent la rahó y'l motiu del nom *Europa llatina y nacions llatinas* ab que són conegudas Italia,

Fransa y Espanya. Si Roma no hagués lograt imposar la seva llengua a n'aquestas nacions, si'l llatí no hagués invadidas las llenguas d'ellas y aquestas lo llatí, resultant de la fusió de totas dins lo llatí y ab lo llatí las llenguas modernes, conegudas ab lo nom de *romanas* o *neolatinas*, com s'explicaria que'l fet innegable de que la llengua vulgar de Fransa, d'Espanya y d'Italia s'anomenés *romana*, *román*, *romance*, durant los segles VIII, IX y següents? Si aquella llengua no tenia res que veure ab Roma, si era anterior a Roma, si resistí'l poder de Roma, si Roma no li doná res, si la influencia de Roma demunt d'ella vá ésser tan poca cosa com s'explica tal denominació? Si'l catalá com lo castellá, francès, italiá y demés neolatinas no sortiren del llatí, com se explica la germanor, la consemblansa que'ls uneix, que'ls dona'l mateix aire de familia? Com s'explica que tinguin una estructura tan análoga y tan llatina y que la base de llur morfologia y de llur sintaxis siga'l llatí, y que llur declinació previnga del llatí, y que llur conjugació siga tota llatina en las formas simples y exclusivament d'elements llatins en las formas compostas, y que'l vuitanta per cent del lèxich de tals llenguas siga d'inmediata procedencia llatina? Qui negará, per exemple, que l'italiá siga fill del llatí? Donchs si las altras neolatinas no ho són, com se comprèn que las altras sigan tan consemblants ab l'italiá? Com se pot negar que formin una mateixa familia? Rebrotant la filiació llatina que és capás d'explicar la germanor y consemblansa de tals llenguas? Era tal volta un mateix poble, una mateixa gent qui poblava l'Italia, l'Espanya y las Galias? Tal volta no las nos presenta l'història pobladas de nacions y tribus las més diverses, estranyas y oposadas? Quin vincle d'unió existí may entre ellas, fóra de la dominació de Roma, que espliqui satisfactoriament lo mateix aire de familia que distingeix llurs idiomas y que consisteix precisament en l'element llatí que predomina dins totas?

Explica tal volta Bruce-Whyte ni aquells altres com se comprèn que nacions tan diverses com las de la Marca Hispánica, y'l mitjà y'l nord de Fransa a mitjànt segle IX, quan se feren los juraments de Strazburg, parlessin la mateixa llengua, això és, la romana? L'havien parlada sempre aquesta llengua? La parlaban com los romans las conquistaven? Ni Bruce-Whyte ni'ls altres expliquen res de això, que per altra part no té cap explicació més que la *latinisació* y *romanisació* d'aquelles regions. Bruce-Whyte suposa que'ls idiomas primitius d'Italia, Fransa y Espanya invadiren de tal manera'l llatí, que aquest vá desaparèixer. Vá ésser que lo fondo llatí passá dins aquells idiomas y'ls hi doná l'estructura llatina que tenen y l'ànima de la llatinitat? En aquest cas tenim ja l'influencia llatina, poch sa poch llá, aixís com nosaltres l'entendem y la sostenim. No hi hagué res d'això? Desaparegué'l llatí sense deixar casi gens de rastre dins aquells idiomas? Alashoras com s'explica la preponderancia del contingut llatí dins aquells, que fá que'ls altres contingents dins tals idiomas siguin tan poca cosa devora ell? Ni Bruce-Whyte ni'ls que pensen per l'estil s'aturan a discutir ni a explicar aqueixas cosas, que són juntament las que hi hauria que discutir y que explicar.

Aquestas rahons que apuntèm són de tanta torsa, y la tèsis de Bruce-Whyte está tan arreconada, que ja fá molts d'anys, en filologia no's discuteix, sino que's dona com a cosa probada y evident de tota evidencia la filiació llatina d'aquelles llenguas, regoneixent, com és natural, altres elements dins d'ellas, com l'ibèrich, lo celta, lo germánich, lo grech, lo semítich y altres, però que tots plegats no componen casi res devora'l llatí. Per convencersen no hi ha més que fullejar las obras d'en Milá y Fontanals, Mr. Fauriel, Mr. Littré, Mr. Villemain, y'ls grans mestres de la filologia alemanya. Los insignes doctors Diez, Groeber y Meyer Lübke, que han reunida dins llurs obras monumentals tota la ciencia filològica de Fransa, Espanya, Italia, Inglaterra, Alemanya y Austria sobre las llenguas de las nacions llatinas, no dedican mitja retxa a probar la filiació llatina de tals llenguas: la donan per suposada, y la prenen com a punt de partida per las sevas especulacions estupendas.

Los sostenidors de lo que refutèm, com explica que Catalunya formés estol idiomatic, no ab las altras regions espanyolas, sino ab las del mitjà de Fransa, y com aquestas ne formaren ab Catalunya y no ab la Fransa del nord? No ho expliquen de cap manera: ne tenen prou dient que

lo catalá no surt del llatí y que ja's parlava abans de que'ls romans vinguessin a Espanya. Esperem... d'asseguts las probas ahont se pugan fundar.»

Comentarios

Brometas

Si alguna cosa'ns ha remordit la conciencia és aquella terrible campanya que ara fa tres anys sostinguerem contra'l joch.

Nosaltres ferem parar en sech las ruletas, ocasionant sèrios perjudicis a honorables industrials que ab porta o sense'ls guanyavan la vida; declararem en vaga forrosa a *grouppliers*, *papallonas*, *calabres* y demés obrers de l'inteligencia y del rasclat; obligarem a emigrar a algunas familias y individus per falta de *treball*; privarem que alguns embruta quartillas rebessin estampetas de Mendizábal y Quevedo de procedencia misteriosa...

Per això las noves que corren... de que torna a rodar la bola'ns ha omplert de satisfacció y alegría. Nosaltres desitjem que tothom *treballi* y que tothom se guany la vida y per lo tant veyem ab gust que'ls aficionats a veurelas venir trobin aquí camp ahont desenrotllar las sevas aficions, sense necessitat d'anar, com anavan, a Reus, Barcelona y altres punts *industrials* en materias de jochs.

No esperin nostres lectors que tornem a publicar articles tremendos com aquells, de felis recordació. Los temps cambian y nosaltres en pochos mesos havem fet un gran arraplech d'experiencia, y ja se sab que l'experiencia és mare de la ciencia. D'aquí endevadit si'ns diuen que's juga, dirèm que... *bueno*; si tornan a fer alcalde a Malé, dirèm que... *perfectament*; si vá un'altra comissió a Madrid dirèm que'ns hi deixin ser, y aixís successivament.

Potser d'aquesta manera'ns donaran l'*alternativa* d'homes del dia, d'aixerits, de grans patriotas, de super-sabis... y no'ns crearem enemichs ni trobarem fredor, allí hont gaudiam bona y sincera amistat, per dir la veritat.

En fi, la qüestió és saber ésser *práctich*.

Nos ab nos

Estem verdaderament encantats.

Potser may s'havia vist una tan gran harmonia—ab h y tot pera que no hi falti res—entre tots los diaris *dinástichs* de la localitat.

Lo *Diario de Tarragona* diu que *rido* colega al del *Comercio*, *La Opinión* se menja a festes a l'*Heraldo*, y tots plegats no fan més que copiarse los escrits y alabarse mutuament.

Y no solzament estem en plena germanor periodística, sino que'ls mateixos inspiradors dels confreres, van per aquestes carrers poch menys que agafats del bras, ab gran escándol del públich, que no pot olvidar tan fàcilment las campanyas d'insults y calumnias que sostenian uns ab altres encara no fá quatre días.

Ara's reparteixen lo pá—y qui diu pá diu regidorias—com a bons germans; però será duradera aquesta felicitat? Molts creuen que passadas las eleccions tornaran a las *andadas*; però nosaltres nos permetem opinar que la *conjunción* subsistirà algún temps, no tan sols per esperit de conservació, sino en defensa de las bessas.

Un dels més entusiastas *conjuncionistas* és lo célebre, lo colossal Malé. Aquest estranyable *amich* nostre, assegura que d'aquí tres mesos será alcalde. Per nostra part que ho sigui; no hi posarem cap impediment per dos motius: primer, perquè és l'alcalde que'ns mereixem, y segón, perquè fá temps que estem un xich ensopits y'l metje'ns recomana cada dia que no'ns encaparrèm per res, que qui tinga fret que's compri un sabre y que l'aixeta de la broma la deixem rajar a *tutti plé*.

Quant nos divertirem! Ni'l més solit *muro contencioso-administrativo* podrà resistir lo devassall de brometa que s'*avecina*.

Creguin que estem frisosos, per tornar a sentir desde'l silló presidencial: *mi cabeza es un infundio!* y demés frases que passarán a la posteritat.

Però tot això'ns ha distret de la coalició monárquica. No's pensin los que la forman que'ls hi volguem cap mal; però'ns sab greu que gatin cada dia tanta tinta y quatre fulls de paper pera dir lo mateix. Podrien refundir los quatre diaris en un, nomenantlo *Fraternidad Monárquica*, y s'estalviarian una pila de diners, y a nosaltres la molestia de llegir lo mateix en diferents periódichs.

A reelegirnos tocan

Es una llástima que no hagi sigut aprovada la Lley municipal de Maura, puig a l'allargar la vida del càrrech de regidor, feya un gran favor als polítichs que creuen vinculats los càrrechs en sas personalitats.

Perqué, vaja, és molt per això de tenir que pensar ab eleccions cada quatre anys. Es a dir, com a tranquils no poden passar més que'ls dos primers, puig ja després de dos anys se vá escursant la vida, y la por de que no puguin tornar a ésser reelegits no'ls deixa fer res de bò.

Y que'n deu tindre d'atractiu el càrrech de regidor! Nosaltres que hem tingut may la ditxa de sentarnos en aquellas poltronas vermellas, no podèm parlar per experiencia propia, mes los fets nos demostren que'l càrrech deu ésser afalagador.

No tenen més que fixarse ab lo que passa. Gairebé tots los regidors sortits van a la reelecció. De la dita coalició monárquica hi ha Cuchel Barba, Cañellas, Prat, Juval y Malé y dels republicans Pallarés y García Budesca; de manera que de tretze regidors, vuit aspiran novament a la tasca de fernos felissos.

A n'aquest pas y dat l'indiferentisme del poble que no se'n recorda de la gestió de l'Ajuntament que acaba que tant ha fet per Tarragona desveillantse ab lo de la Liquidadora, Consums, Obras del Port y demés, pera no exposarse a un fracàs, sería mellor que no s'amoïnés ab eleccions y que, senzillament, se renovés l'Ajuntament per medi d'autorización com se fa ab los pressupostos.

Y si per nosaltres anés no'ns hi posaríem per poch: declararíem el càrrech de regidor vitalici, sobre tot per alguns que han portat dots administrativas fins a l'extrema perfecció, puig comprènem que quant s'han portat los sacrificis fins a l'extrem que ho han fet aquells patricis, seria una indignitat que qualsevol adventis los hi usurpés lo càrrech.

No sols això, sino figurintse vostós com ho faríem si Malé no pogués ésser regidor. No podria tornar a desempenyar lo càrrech d'Alcalde y no li faltaria altra desgracia a Tarragona. Estem convenuts que és l'Alcalde que'ns mereixem y per nostra part sentiríem que no'n fós; és més voldríem que al municipi hi anessin vintisis ciutadans com l'ex-Alcalde, única manera de que la felicitat nos sobreixís per tot arreu.

Notas

Gasset no té confians ab las diputacions provincials, nosaltres tampoch; un aplauso a Gasset. Diem això perquè tenim entès, y ns agrada moltíssim la noticia, que dit ministre *centralista* vol entendres directament ab los ajuntaments per la qüestió dels camins vehinals. Aplaudim a Gasset per lo que demostra tenir de regionalista més o menys inconscient.

Llegim ab fonda pena que la benemèrita «Academia bibliográfica Mariana» de Lleyda, no ha deixat aquest any més que dos temes als escriptors catalans. Temem, y tenim algún fonament per temerho, que això vagi en augment, y fá estrany que donat l'admirable y creixent moviment catalanista d'una tan antiga y meritíssima institució, fassi com qui's desdú del camí fet, essent aixís que, també, tenim entès que tants escriptors tenian intenció d'enviar treballs que demostrassin l'avent d'aquest moviment. Serà precisament aqueix *avens* la cansa?

Notas d'art

DE TEATRE

Lo drama «El cor del poble» de l'Inaci Iglesias posat a escena, per primera vegada a Tarragona, a ne'l Teatre Ateneu, aquesta temporada, no pot ja considerarse com a cosa d'acualitat dintre del moviment teatral catalá. Lo séu estreno ungué lluch a Barcelona a primers de l'any passat; y alguns mesos abans fou representat com a prova d'estudi a ne'l «Teatre Apolo» de Vilanova y Geltrú.

A ran de son estreno a ne'l periódichs barcelonins, y alguns de fóra de Barcelona també, se'n ocuparen bastant extensament, mostrant-li la crítica forsa favorable. Res cordo, entre altres articles, los que firmavan, en Frederich Urrechú a ne'l *El Diluvio* y'n Rafel Altamira a ne'l *Vanguardia*. Aquest últim se'nyor, catedràtic de l'Universitat d'Oviedo, doná en un Circol d'aquella població duas conferencias sobre l'esmentada obra, y n'escrigué ab més uns arúcles pera la *Revista Socialista* de Madrid. Lo distingit crítich en Ramón D. Perés, ne publicá

Xocolates POBLET, de Tarragona

Aquesta antiga fàbrica pera complaure a sa nombrosa parroquia de Barcelona, ha establert en aquella ciutat un dipòsit, ahont los clients hi trovarán surlit de totes las classes que fabrica la casa **Poblet** y als mateixos preus que aquí.

Lo dipòsit está instalat en lo **Colmado Pelayo**, Rambla de Canaletas. 9, Barcelona.

un estudi molt profund y molt seriós en l'important revista madrilenya **La Lectura**.

Resulta, donchs, fóra de lloch parlarne: però a Tarragona vivim als llims en qüestions d'art, y lo que és vell a tot arreu és una novetat pera nosaltres. Y ho és més encara una novetat, pera certa mena de crítica que aquí s'estila, la qual feu la gran troballa de que l'obra és immoral, ansopida, sense solta, y que se jo quin seguit de cosas més. Deixèmls ab la seva sabiesa y que Déu los fassa bons...

L'argument d'«El cor del poble» és senzillíssim a tot serho. Una família d'obrers, recullí una criatura de naixensa portada al món fóra de matrimoni y abandonada dels pares per l'estúpit temor del «què dirán». En Passarell y la Madrona, sos pares adoptius, l'han pujada a força de sacrificis y privacions. Comensa'l drama quant en Fidel, lo fill abandonat, té ja vinticinch anys, és un home instruhit, de talent, de conviccions fermas, mercès a l'ensenyansa rebuda; lo bon exemple d'aquella família obrera l'ha fet honrat y de bons sentiments. La seva mare s'ha quedat viuda y rica, y fent memoria que, quan era jove portá una criatura a la vida, decideix reclamarlo aquest fill d'uns amors desgraciats, de qui, sigui dit de passada, durant vinticinch anys no ha donat pas la prova de recordans. La nova d'aquesta decisió, a n'aquells honrats vells, que'n Fidel s'ha acostumat de petit a cridarlos per pares; los deixa esmaperduts. En Passarell, home enèrgich, d'arreladas conviccions, no vol passarhi pel trastorn d'haversen de separar del noy; éll l'ha pujat y l'ha fet home y s'aferra a n'aquesta rahó per creuresel fill seu, ben seu, y de ningú més. La Madrona ja s'hi contraria: entén la cosa d'altra manera que'l seu marit, y ho creu com un deber aquest nou sacrifici... Tot lo drama está aquí. En Fidel decideix la qüestió dientlos que ls seus pares són élls y que no ls deixarà may: que si uns altres li donaren la vida, élls li han donat l'ànima y'l cor y això és més d'estimar, moltíssim més que l'acte involuntari de portar un sér al món deixantlo a la ventura.

En quant als personatjes de l'obra, hem de convindre en que són tallats de mà mestra; especialment la Madrona y'n Passarell que'n la major part de las escenas presentan un reallieu extraordinari. Lo Xich y'l Boira, sobre tot lo Boira, són dos estudis d'estudis del natural de lo més encertat que hi puga haver en la dramática moderna.

A n'això's deú, y al fons de sentiment que l'obra estotja, condicions que s'observan en totes las obras mestras, que l'Iglesia hagi pogut sostindre l'interès dramátich durant tres actes. Perquè, si realment, com fa observar ab molt d'acert l'Urrecha en son article, no hi passa res en aquell menjador d'una família d'obrers ahont s'hi desentrotlla'l drama, o hi passa molt poca cosa, en cambi a n'els cors de las figuras que s'hi mouen, que hi viuen, hi passa un deusall de sentiment, d'amor y d'egoisme a l'hora, d'un egoisme molt lògich y molt humà, que inspira simpatia y respecte. L'amor pel fill adoptiu s'hi ha arrelat tant fonament a n'els cors d'aquells pobres vells, que no l'arrencarian pas de soca-arrel sens que seguís ab ell la vida. La Madrona ho creu, que sí, que hauria de ferlo aquest sacrifici, y en l'imensitat d'amor que representa aquesta decisió s'hi veu ben clarament lo cor d'una mare que fins la vida donaria pel seu fill.

Y aquí se m'acut preguntarvos, a nosaltres, als que havèu titllat l'obra d'amoral: ¿A què's tenim d'atendre? Diguème, senyors moralistas. ¿A la pauta senyalada per una societat estúpida y rutinaria que té per únic Deu al badell d'or? ¿Hem de donar la preferència en aquest cas a la dona sense cor que no sapigué fer, ni sacrifici de la vida, ni tant sols de la cara, per un fill, al

«què dirá la gent»? Bona moral aquesta, que'n té prou ab una máscara d'hipocresia per taparse las galtes enrogidas de vergonya! Salvar las apariencias, semblar honrada, és lo que l'interesa solzament a n'aquesta societat que defensèu. Són los sepulcres blanchs, senyalats fa vint centurias per Jesucrist, que eternament se renovan. ¡Bonica societat! blanca per fóra, però per dintre... plena d'ossos de morts y podridura...

NOVAS

Si'l catalanisme en lloch de moviment social, fós un partit polítich, estaria justificat que fessin com tots los partits o grupets que's disputan lo predomini en l'administració local. No, nosaltres, ni en procediments ni en idees podèm confondre'ns ab ells, ni molt menys arreconar los nostres principis per una ni per quatre regidorias.

Ara fa dos anys intentarem moure al poble, precisament contra'ls que avuy se volen presentar ab la careta del patriotisme, de l'ordre y de la bona administració, y'l poble respongué. Avuy teniam lo dever de fer lo mateix, de cridarlo al poble; però aquest poble se'ns ha demostrat fret, no perquè hagi variat d'idees ni abandonat los nostres principis, sinó per una ridícula por a la revolució.

Aquesta por l'ha feta neixer lo caciquisme que desde molts anys ve vinculantse en l'Ajuntament, fins en las mateixas personas, y que veventse proper a ser escombrat per l'opinió unànima d'un poble que's desperta, no ha trobat altre medi que enganyar a aquest poble, fentli creure que los caçichs eran los únichs que podían oposarse y contrarrestar lo moviment revolucionari, quinas proporcions s'ha cuidat d'exagerar, fins a un extrèm ridicol.

La llástima és que aquesta gent de sa casa, que té interessos a defensar, s'hagi esporuguit com ovellas espantadas, y cerqui la defensa en l'actual estat de cosas y fins ab la seva passivitat lo sostingui perquè en éll hi veu la forsa que l'ha de salvar de las quiméricas revolucions que predicar quatre exaltats que, concient o inconscientment, ensorran lo mateix que's proposan enlayrar.

Això, com tot lo fal, passarà, y quan hagi passat, se veurá clarament que ls republicans han fet una solemne tonteria espantant al poble ab revolucions impossibles y la gent de ordre, que ab la seva passivitat és causa de tots los mals que patim, podrà afegir una nova victoria a las moltas que porta guanyadas, apoyant a guberns que han empobrit a Espanya, y aquí en petit, a tota aquesta colla de vidvidors polítichs que han sigut, són y serán la desgracia de aquesta Tarragona, digna de mellor sort.

Per acabar: la missió que'ns havèm imposat no és la de portar catalanistas a l'Ajuntament, sinó gent de sa casa, personas que representin estaments, classes y interessos. Aquestas personas, per los motius dits y per presions del caciquisme, que ab sos llarchs tentaculs arriba fins a l'interior de la família, no hi volen anar. Donchs nosaltres no devèm ésser més papistas que'l Papa, ni devèm per lo tant molestarnos. Quan los hi hagi passat la por, allavors tornarem a la palestra, sempre ab la mateixa idea de treure'ns dels Municipis la maleida política, y de portarhi personas dignas, honradas y que siguin garantia de bona administració.

Mentrestant seguirem la nostra tasca, seguirem lo camí recte, que'ns ha de portar tart o aviat a la consecució dels nostres ideals. Avuy tot está podrit; nosaltres no volèm que la malura se'ns encomani.

En la parroquial iglesia de la Santíssima Trinitat tingueren lloch divendres passat los funerals de cap d'any de la respectable senyora donya Joana Moragas, mare de nostre estimadíssim amich y company D. Francesc Ixart y Moragas.

Las grans simpatias ab que compta la distingida familia del Sr. Ixart, se posaren de manifest una vegada més en dit acte, puig l'Iglesia resultá petita pera contindre a totes las personas que volgueren associarse al dol de nostres amichs Srs. Ixart, als qui testimonièm de nou nostre més sentit pèsam.

Deput a gestions practicadas prop del Ministre d'Hisenda, aquest telegrafia al Delegat d'Hisenda de la provincia ordenantli que permeti las rifas de dolsos y perdus que hi ha costum de ferse en las confiterias y cafès.

Ho trobèu molt bé, mes no's compagina això ab la duresa ab que foren tractadas pel Sr. Moreno l'administració de la Capella de St. Magí y'ls frares Carmelitas, per haver rifat unas imatjes ab que contribuir al culte de las respectivias iglesias se'gons costum.

Hem rebut lo programa dels estudis que poden seguirse en l'Escola superior d'Industrias de Vilanova y Geltrú, estudis que en virtud d'una recent disposició tenen validesa oficial.

Orfebreria religiosa y ornamentals de Iglesia.—J. CABALLÉ GOYENECHÉ.

Fa tres o quatre días que un vent mestrall bastant intens nos ha fet sentir los primers frets. Degut al vent han fet bon negoci'ls pescadors y també bonas agafadas de moixóns los paranyers.

Nostres estimats llegidors veurán en la present edició un anunci de la ben reputada firma dels Srs. **Valentin & Cia.**, Banquers y Expendiduria general de loteria a **Hamburgó**, y no dubtèu que'ls interessará molt, ja que s'ofereix per pochos gastos alcanzar en un cas felis una fortuna ben important. *Aquesta casa envia també gratis y franc, lo prospecte oficial a qui'l demani.*

Desde diumenge se troba fondejat en nostre port lo berganti de guerra italiá «Misseno», escola de guardas marinas.

L'oficialitat ha sigut degudament obsequiada per l'Alcalde Sr. Cañellas.

Tinguerem lo gust de saludar divendres a nostres benvolgtos amichs D. Fidel y D. Vicens de Moragas, que vingueren a Tarragona pera assistir als funerals de la Sra. d'Ixart.

Ha publicat ja'l **Boletín oficial** lo anunci de la subasta pera arrendament dels consums d'aquesta ciutat durant los cinch vinents anys.

Nostre apreciat amich en Ramón Abelló, de Valls, ha nomenat representant en aquesta ciutat del seu producte **Fixatif Catalunya** a nostre benvolgtut amich en Marcell Anglés, carrer Major, 2.

Lo nou producte serveix pera'ls dibuixos al carbó, París, plom y pastel y també pera deixarar los colors a l'oli sobre seda, satí, peluxe, pergamí y tota clase de paper y cartulina. No embruta ni cambia'l tò dels dibuixos y pinturas.

Es un producte de gran utilitat, per lo que'ns permetèm recomanarlo als dibuixants, acadèmias, etc.

Convalecencias.—Ovi Lectina Glol.

Los fills del que fou nostre estimat amich D. Gabriel Oleaga (q. a. C. s.) nos pregan fem constar sa eterna gratitud a quantas personas los hi han prestat son apoyo moral y material ab motiu d'haversen quedat orfes.

Avuy, a las tres de la tarde, tindrà lloch en la Plassa de Toros, un meeting de propaganda republicana, en lo que hi pendrán part los diputats Menendez Pallares, Nougés, Mayner y Anglés.

Neurastenias.—Neurosteogeno Sugrañes.

Segons hem vist als diaris barcelonins, l'anomenat operador y paisá nostre Dr. D. J. Girona Magriñá, quefe que ha sigut fins ara de la Clínica del Dr. Cardenal, acaba de montar per son compte una clínica.

No duptèu que'l Dr. Girona en aquesta nova empresa deixarà tan ben sentat son nom com mentres ha estat a las ordres del Dr. Cardenal, puig que ja avuy la Cirurgia catalana lo considera una de sas més llegitimas glorias.

Cansat de probar especifichs sense cap resultat, l'únich que m'ha fet surtir espesíssim cabell a la calva més gran que'l meu cap tenia, és lo vegetal «Azgar» del perruquer **CASALS**.

—Camisas y corbatas alta novetat. Camiseria de Pau Brú, Comte de Rius, 20.

TIP. DE FRANCESH SUGRAÑES, COMTE DE RIUS, 9

LO NOTARI ARXIVER
Don Simó Gramunt

ha trasladat sa habitació y despatx a la casa núm. 17 del carrer de Sant Agustí.

Malalties nerviosas
y del ventrell

Consultori especial del **Dr. Homs y Parellada**.
De 3 a 5 tarde.—Dias de festa de 1 a 2
Pelayo, 9, 1.ª 1.ª **BARCELONA**

Cervesa

de primera calitat, se serveix a preus reduhuts en l'acreditat establiment

LA BATERIA
Rambla St. Joan, núm. 39

Gran assortit de vins y licors de totes classes, marcas de primera y preus económichs.

LINIA DE VAPORS SERRA
PERA LIVERPOOL

Sortirà d'aquest port lo dia 4 del corrent lo magnífich vapor **Serra**.
Admet càrrega y'l despatxa son agent don Modest Fenech.

Doctor Girona Magriñá
Ex-Jefe de la Clínica Cardenal

CIRUJIA GENERAL (OPERACIONS)
CONSULTA

Rambla Catalunya, 31 || Unió, 16, (Clínica)
de 2 a 4 || de 11 a 12

Gratis als pobres — **BARCELONA**

SVENSKA LLOYD
LINIA DE VAPORS DE LLOYD SUECH DE GOTHEBURG
SERVEY BI-MENSUAL ENTRE TARRAGONA Y'LS PORTS ESCANDINAV

Lo bonich vapor suech **Norge**, sortirà lo dia 9 del corrent, admetent càrrega per Marsella, Gotemburg, Copenhagen, Estocolm, Cristianí, Bergen, Malmö, Helsingborg, Norrkping, Gefle, Sundswaly Stettin, Danzig, Koeningsberg, Libau, Riga y demés ports de Suecia, Noruega, Dinamarca, Alemanyia y Russia.
Lo despatxan sos agents Srs. Boada germans.

Ibarra y C.ª de Sevilla
Linia regular de grans vapors

Pera Valencia, Alacant, Cartagena, Almería, Málaga, Sevilla, Cádiz, Huelva, Vigo, Marín, Villagarcía, Carril, Corunya, Ferrol-Rivadeo, Gijón, Santander, Bilbao, Pasages, San Sebastián, Bayonne, Bordeaux, Nantes, Dun-Kerque, Havre y París.
Sortirà d'aquest port lo dia 5 del corrent lo vapor **Cabo Tortosa**, capitá D. Miguel Telechea, admetent càrrega y passatgers pera'ls citats ports.
Lo despatxa son consignatari D. Marián Peres.

Compañía Valenciana de Navegación
Linia regular de grans y rápitls vapors
ENTRE
Espanya, França è Italia
Vapors de la Compañía

Sagunto, Alcira, Játiva, Grao, Martos, Cabañal y Denia

Sortidas fixas y setmanals del port de Tarragona, directament pera **Marsella y Génova** los dimars de cada setmana escala quinzenal a **Liorna**.
Pera **Valencia, Alacant, Almería, Málaga, Algeciras, Cadiz y Huelva** los dijous de cada setmana.
Viatjes extraordinaris a **Marsella y Niza**.
S'admet passatge y càrrega a nolits reduhuts.
S'admet càrrega ab nolit seguit y coneixement directe pera New-York, Nápols, Bari, Siracusa, Messina, Catania, Palermo, Cagliari, Venecia, Malta, Trieste, Fiume, Odessa, Braila, Galats, Alexandria, Port-Said, Suez, Aden, Bombay, Singapore, Hong-Kong, ab trasbordo a Génova.

Agent: **D. Román Musolas**
Carrer d'Apodaca, 33.—TARRAGONA.—Teléfono, núm. 34

La Confiansa
Establiment de queviures y dolsos de

FRANCESH BOVÉ
Carrer de l'Unió, 18 (CASA PALLEJÁ)

TARRAGONA

Sorteo de los premios, 17 de Diciembre GRAN LOTERÍA DE DINERO

600,000
Marcos ó aprox. Pesetas

1.000,000

como premio mayor pueden ganarse en caso más feliz en la nueva gran Lotería de dinero garantizada por el Estado de Hamburgo.

Especialmente:

1 Premio á Marcos	300000
1 Premio á Marcos	200000
1 Premio á Marcos	100000
1 Premio á Marcos	80000
1 Premio á Marcos	60000
2 Premios á Marcos	50000
1 Premio á Marcos	45000
3 Premios á Marcos	40000
1 Premio á Marcos	35000
5 Premios á Marcos	30000
5 Premios á Marcos	20000
3 Premios á Marcos	15000
16 Premios á Marcos	10000
40 Premios á Marcos	5000
100 Premios á Marcos	3000
160 Premios á Marcos	2000
619 Premios á Marcos	1000
812 Premios á Marcos	400
32014 Premios á Marcos	169

20017 Premios á Marcos 300, 200, 144, 111, 100, 78, 45, 21

Marcos 10,856,562
ó sean más de **Pesetas 18,000,000**

La instalación favorable de esta lotería está arreglada de tal manera, que todos los arriba indicados 53.795 premios incl. 8 premios extraordinarios hallarán seguramente su decisión en 7 clases sucesivas.

El premio mayor en caso más fortuito de la primera clase que pueda importar Marcos 50.000, el de la segunda 55.000, asciende en la tercera á 60.000, en la cuarta á 70.000, en la quinta á 75.000, en la sexta á 80.000 y en la séptima clase pueda en caso más feliz eventualmente importar 600.000 especialmente 300.000, 200.000, 100.000 Marcos etc.

La casa infrascrita invita por la presente á interesarse en esta gran lotería de dinero. Las personas que nos envían sus pedidos se servirán añadir á la vez los respectivos importes en billetes de Banco, ó sellos de correo remitiéndonos los por valores declarados, ó en libranzas de Giros Mutuos sobre Madrid ó Barcelona, extendidas á nuestra orden ó en letras de cambio fácil á cobrar por certificado. Se pueden hacer entregas por nuestra cuenta tanta en el *Crédit Lyonnais de Madrid* como en todas las Agencias de este establecimiento en Provincias, en este último caso se debe indicar que la consiguiente entrega ha de traspasarse al *Crédit Lyonnais de Madrid* para su abono en nuestra cuenta. En todo caso se debe mandarnos con el pedido el recibo correspondiente á Hamburgo.

Para el sorteo de la primera clase cuesta:
1 Billete original, entero: Pesetas 10
1 Billete original, medio: Pesetas 5

El precio de los billetes de las clases siguientes como también la instalación de todos los premios y las fechas de los sorteos, en fin todos los pormenores se verá del prospecto oficial.

Cada persona recibe los billetes originales directamente que se hallan provistos de las armas del Estado, como también el prospecto oficial. Verificado el sorteo, se envía á todo interesado la lista oficial de los números agraciados, provista de las armas del Estado. El pago de los premios se verifica según las disposiciones indicadas en el prospecto y bajo garantía del Estado. En caso que el contenido del prospecto no convendría á los interesados, los billetes podrán devolverse pero siempre antes del sorteo y el importe remitido nos será restituido. Los pedidos deben remitirse directamente lo más pronto posible, pero siempre antes del

17 de Diciembre de 1903

(Fecha del sorteo)

VALENTIN Y C.^{IA}

Expendiduría General

Hamburgo (Alemania)

Para orientarse se envía gratis y franco el prospecto oficial á quien lo pida.

L'ESPERANSA

Companyia anònima de segurs a prima fixa

Capital social: 5.000.000 de pessetas

Consell d'Administració

President.....	D. Joseph Ciurana y Cabré
Vis-president.....	D. Pere Company y Molins
Administrador general.....	D. Bonifaci López Muñoz
Idem id. suplent.....	D. Pere Rius y Fábregas
Vocals.....	D. Joan Rovira y Palau
	D. Vicens Píera y Brils
	D. Joseph M. ^a Lorjurt y Barbany
	D. Felip Durán y Piqué
	D. Vicens Aldrúfeu y Prats
	D. Edelmir Borrás y Lozano
	D. August Vidal y Parera
	D. Lluís Simó y Simó

Direcció y oficinas: Rambla de Catalunya, 52

D.l.gat a la provincia de Tarragona: D. Emili Bessa, Real, 32.—A Reus y son partit: Srs. Massó y Ferrando.

MAQUINARIA

agrícola, industrial y vinícola

Complet assortit en ferreteria

MARCELÍ VICENS

APODACA, 27, TARRAGONA

Unich representant en aquesta provincia de l'important casa de Barcelona, Srs. Ignaci Sanpere y C.^a, constructors d'aradas y bógits pera ondas llauradas y demés màquines agrícoles.

Emulsió NADAL

Es la mellor y més agradable

Única que conté'l 80 per 100 d'oli de fetje de bacallá y glicerofats y hipofosfats de cals y de sosa.

Aprobada y recomenada pels Col·legis de Metjes y Farmacèutichs de Barcelona, mitjant l'análisis dels Srs. Drs. Bonet, Catedràtic de Farmacia de Madrid y Codina Langlin, de Barcelona.

Es aliment concentrat, medicament tònic, estipulant del desenrotlló fí-sich, creixensa d'òssos y surtida de las dents. Necessaria als nens, embrassadas, vells y personas débils; pera las enfermetats consuntivas, convalescència, diabetis, tos, catarros, tísiss, escrófulas, raquitisme, linfatisme y dolors; aumenta la llet y la vitalitat.

DE VENDA

Farmacias y magatzems de drogas:

A Tarragona, Major 14

ACADEMIA CARBÓ

DIBUIX-PINTURA
ART DECORATIU

Unió-36. Tarragona

Horas de classe.—PINTURA.—Classe pera noys: De set á dos quarts de nou del mati.

Classe pera senyoretas.—De dos quarts de duas á las tres de la tarde.

DIBUIX.—Pera senyoretas: A la mateixa hora de la classe de pintura.

Pera noys: De set á dos quarts de nou xal vespre.

EXCELSER

En Llanas ven uns paraigües de semi-seda y cutó, de color inalterable y teixit tantíssim bó, que resisteix tota proba al deval·l d'uu canaló.

Ademés, també té uns vanos ab pintats tan rebóns, qui ai Rafel ni Murillo los podrián fer melló; apropósit per regalós; causan gran admiració.

Trobaran també sombrillas y un gran assortit de bastóns, parassols de totas menas que són molt barato y bons.

Mellor dit: no ya cap casa en tan bonas condicions.

28, COMTE DE RIUS, 28



CENTRE D'INSTRUCCIÓ MUSICAL DE TARRAGONA

EN LO

SALÓ AYNÉ

Ha quedat oberta la matricula pera l'ingrés a las classes de Solfeig, Teoria de la música, Piano y Instruments d'arch. Lo dia 1.er d'Octubre quedá obert lo curs de 1903 a 1904.

*** HORAS DE CLASSE ***

Senyoretas: de 5 a 7 de la tarde.

Noys: de 6 a 8 de la nit.

GABINET Y CLÍNICA DENTAL

DE **A. PONS ICART**

SAN AGUSTI, NUM. 21. PIS SEGÓN, TARRAGONA

Tractament especial de las malalties de las dents y genivas.

Extracció de dents, caxals y arrels sense dolor.

Especialitat en emplastes, emplomaduras y orificacions.

Perfeccionament en la construcció de pessas y dentaduras de totas classes.

Gran fàbrica de braguers

34, Unió, 34

Herniados (TRENÇATS)

Aquest establiment compta ab los avensos més moderns y pràctichs que la ciencia requereix pera la construcció y aplicació de tota classe de braguers y d'aparells ortopèdichs.

Especialitat en lo braguer Articular Regulador Sistema Montserrat y ab lo tractament de las trençaduras.

Grans existencias en braguers de goma pera la curació radical de las trençaduras congénitas y adquiridas de l'infancia y tot lo concernent á Cirurgia y a Ortopedia.

Casa recomenada per tots los senyors metjes que han tingut ocasió de conèixela, tant per los generos de son catàlech com per los preus reduhits.

PERE MONTSERRAT, Unió, 34.-TARRAGONA

ABONOS

químichs y minerals garantits per son mè alt poder fertilisant, elaborant los compleus especials pera cada terra y cultiu.

ABONOS

organo-químichs propis pera plantacions pr-parantlos també ab atenció á las necessitats de la planta y terra á que deuen destinarse. Despullas, tercerilla etz., grans llegums etz.

COMISSIONS Y REPRESENTACIONS

QUINTANA Y TORRES

Carrer de Barcelona, 4.-TARRAGONA

Joan Ruiz y Porta

Procurador

Méndez Núñez, 16, 2.^a-TARRAGONA

Lo Camp de Tarragona

SETMANARI CATALANISTA

Redacció y Administració: Méndez Núñez, 6

Tarragona, trimestre..... 1.50 ptes.
Fora..... 1.50 »
Extranger..... 2.00 »
Número d'avuy..... 0.10 »

Anuncis a preus reduhits

Farmacia Plana

al costat de la antiga **CASA FIGUERAS REAL, 6.-TARRAGONA**

Provist de medicaments moderns adquirits d'origen.—Complet assortit de medicació pera curas antiéptichs.—Especialitats nacionals y extrangeras.

Aguas minero-medicinals TARRAGONA

Drogueria Plana

Antiga casa Figueras
Real 6, cantonada Rebollado 20

En aquesta casa trobará la industria, la agricultura y las arts, un complet surtit de drogas, sulfat y primeras materias pera abonos ab riqueza garantida y de importació directa.

PREUS LIMITATS VERITAT
Sofre FLORESTILLA de la millor marca TARRAGONA



Serveys de la Companyia Transatlántica

Línia de Cuba y Méxich.—Lo dia 16 de Novembre sortirá de Bilbao, lo 19 de Santander y'l 20 de Coruña, lo vapor **Alfonso XII**, directament pera Habana y Veracruz. Ad net passatge y carrega pera Costafirme y Pacífich ab trasbord a Habana al vapor de la línia de Venezuela-Colombia. Combinacions pera'l litoral de Cuba y Isla de Santo Domingo.

Línia de Nova-York, Cuba y Méxich.—Lo dia 26 de Octubre sortirá de Barcelona, lo 28 de Málaga y'l 30 de Cadiz lo vapor **Cataluña**, directament pera Nova-York, Habana y Veracruz. Combinacions pera distints punts dels Estats Units, litorals de Cuba y Isla de Santo Domingo.

Línia de Venezuela-Colombia.—Lo dia 11 de Novembre sortirá de Barcelona, lo 13 de Malaga y'l 15 de Cadiz, lo vapor **Buenos Aires**, directament pera Las Palmas, Santa Cruz de Tenerife, Santa Cruz de La Palma, Puerto Rico, Habana, Puerto Limón, Colón, Sabaniilla, Curaçao, Puerto Cabello y La Guayra, admetent passatge y carrega pera Veracruz ab trasbord á Habana. Combina pel ferro-carril de Panamá ab las companyias de navegació del Pacífich, pera quals ports admet passatge y carrega ab billetes y coneixements directes. Combinació pera'l litoral de Cuba y Puerto Rico. S'admet passatge pera Puerto Plata ab trasbord a Puerto Rico y pera Santo Domingo y San Pedro de Macoris, ab trasbord a Habana. També carrega pera Maracaibo, Coro, Carupano, Trinitat, Guanta y Cumaná ab trasbord a Curaçao.

Línia de Filipinas.—Lo dia 7 de Novembre sortirá de Barcelona, habent fet las escalas intermitjias lo vapor **Isla de Luzón**, directament pera Port-Said, Suez, Colombo, Singapore y Manilla, servint per trasbord los ports de la costa Oriental d'África, de la India, Java, Sumatra, China, Japó y Australia.

Línia de Buenos Aires.—Lo dia 2 de Novembre sortirá de Barcelona, lo 15 de Málaga y'l 17 de Cadiz, lo vapor **R. M. Cristina**, directament pera Santa Cruz de Tenerife, Montevideo y Buenos Aires.

Línia de Canarias.—Lo 17 de Novembre sortirá de Barcelona lo 18 de Valencia, lo 19 d'Alacant y'l 22 de Cadiz, lo vapor **M. L. Villaverde**, directament pera Casablanca, Mazagán, Las Palmas, Santa Cruz de la Palma y Santa Cruz de Tenerife, retornant a Barcelona per Cadiz, Alacant y Valencia.

Línia de Fernando Póo.—Lo dia 25 de Novembre sortirá de Barcelona y el 30 de Cadiz, lo vapor **San Francisco**, pera Fernando Póo, ab escalas en Casablanca, Mazagán y altres ports de la Costa occidental d'África y Golf de Guinea.

Línia de Tanager.—Sortidas de Cadiz: dimèrs, dimeçes y divendres. Sortidas de Tanager: dimars, dijous y dissabtes.

Pera més informes dirigir-se á son agent **D. Emili Borrás**

Ayguaf naf SERRA

Aquesta triple aygua de flors de taronger, de perfumada y deliciosa aroma está elaborada ab la tendre, fresca y escullida del taronger agre y's vend en botellias de 1/4 de litre al preu d'una pesseta. A engrós importants descomptes. Farmacia y laboratori de A. Serra.-Reus
A la menuda: Farmacia del Centro.-Tarragona.-Demander AYGUA NAF SERRA